

2013 Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi Sayı: 30, s.19-34

FORMASYON ÖĞRENCİLERİNİN ‘PEDAGOJİK FORMASYON PROGRAMI’NA İLİŞKİN SAHİP OLDUKLARI METAFORLAR

Hakan DÜNDAR¹
Elif Tuğçe KARACA²

ÖZET

Bu araştırma, Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Eğitimi Sertifika programına devam öğrencilerinin pedagojik formasyona ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Bu amaç için öğrencilerden almakta oldukları pedagojik formasyon eğitimine ilişkin metafor üretmeleri istenmiştir. Araştırmanın katılımcılarını, Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Sertifika programına devam eden 3. Sınıf ve mezun grubu olmak üzere 147 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların her birinin "Formasyon ... gibidir, çünkü ..." ibaresini tamamlamasıyla elde edilen ham veriler, hem nitel hem de nicel veri çözümleme teknikleri kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcılar pedagojik formasyona ilişkin olarak toplam 72 adet geçerli metafor üretmiştir. Bu metaforlar daha sonra ortak özellikleri bakımından incelenerek 7 farklı kavramsal kategori altında toplanmıştır.

Anahtar kelimeler: Metafor, Pedagojik Formasyon, İçerik Analizi, Öğretmen Yetiştirme

PEDAGOGICAL FORMATION STUDENTS' CONCEPTUAL METAPHORS ABOUT PEDAGOGICAL FORMATION PROGRAM

ABSTRACT

This research's aim is to reveal the students perceptions who continue Pedagogical Formation Program in Ankara University Continuing Education Center about pedagogical formation training with the help of metaphors. Phenomenologic method was used in the study. A total of 147 students from Continuing Education Center of Ankara University who proceed Pedagogical Formation Program participated in the study. Participants completed the prompt "Formation is like . . . because ..." by focusing on one metaphor. The data were analyzed both qualitatively and quantitatively. According to the results, 72 personal metaphors and 7 conceptual categories, based on the participants' metaphorical images, were identified.

Key Words: Metaphor, Pedagogical Formation, Content Analysis, Teacher Education

1. GİRİŞ

İçinde bulunduğumuz 21. yüzyıl, bilgi çağıdır. Bilgi çağının toplumu ise şüphesiz bilgi toplumdur. Bilgi toplumuna geçiş ve devam sürecinde en önemli temel unsur ise eğitimidir. Bilgi toplumu eğitiminde temel unsur ise alanında uzman olan, meslekte kendini

¹ Kırıkkale Üni. Eğitim Fak. İlköğretim Böl. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı,71450, KIRIKKALE, hdundar06@gmail.com, 0318- 3574242 /1397

² Kırıkkale Üni. Eğitim Fak. İlköğretim Böl. Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı,71450, KIRIKKALE, tugcekaraca85@gmail.com, 0318- 3574242 /1388

devamlı yetiştiren lider öğretmendir. Lider öğretmen, eğitim biliminin ve eğitim teknolojisinin en son gelişmelerini takip eden, öğrenen ve uygulayan öğretmendir (Tekışık, 2010). Hızlı gelişmelerin yaşandığı günümüzde, değişim sürecine uyum sağlayabilecek nitelikli bireyler yetiştirme görevi eğitim sistemine verildiğinden, öğretmenlik mesleği ön plana çıkmaktadır.

Türk Milli Eğitim Sistemi'nin yapısında belirtilen amaç ve ilkeleri ışığında Türk Toplumunun eğitilmesi görevi öğretmenlerimize verilmiştir. Bu özelliği ile öğretmenlerimiz Türk Eğitim Sisteminin öğrencilerden sonraki en önemli ikinci ögesidir. Eğitim sürecinin genellikle bu iki öge arasındaki etkileşiminin sonucu gerçekleştiği kabul edilecek olursa; "iyi yetişmiş öğretmenin varsa iyi toplum yaratma şansınız var" demektir (Karagözoğlu, 2008: 3). Eğitim sisteminde öğretmenlerin önemi birçok araştırmacı tarafından belirtilmiştir. Bursalıoğlu (1994), okul olarak adlandırılan sosyal sistemin en stratejik parçalarından birisinin öğretmen oluşunu belirtmiştir. Eğitim sisteminin verimliliği, toplumun ihtiyacı olan nitelik ve nicelikte insan gücünün yetiştirilmesi ile doğru orantılı olduğundan öğretmen, eğitim sisteminin en stratejik parçalarından biri olarak kabul edilir (Aysu, 2007). Bu nedenle eğitim ve öğretimde kullanılan yöntem ve teknikler, araç ve gereçler ne kadar iyi organize edilirse edilsin, hedefler ne kadar iyi saptanırsa saptansın, eğer öğretmen yetersizse, eğitimden beklenen sonucun alınması mümkün değildir (Gündüz 2003).

Türkiye'de öğretmen eğitimi toplumumuzdaki siyasal, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmelere paralel bir yol izlemiştir. Yetiştirilme süreci olarak tanımlanan, öğretmenlerin mesleğe hazırlanması, tarihsel süreç göz önüne alındığında birçok uygulama ile gerçekleştirilmiştir. Öğretmen yetiştirmede belirli dönemlerde çeşitli uygulamalara da başvurulmuştur. Bu uygulamalardan bazıları içerik ve uygulama şekli değişik olsa da hala devam etmektedir. Bunlar; yedek subay öğretmenlik (1960-), vekil öğretmenlik (1961-), öğretmenlik formasyonu (1970-.....), mektupla öğretmen yetiştirme (1974), hızlandırılmış programda öğretmen yetiştirme (1975-1980) (Akyüz 2001: 352-353) uygulamaları olmuştur.

Öğretmen ihtiyacını karşılamak üzere izlenen bu çeşitli politikalar ve uygulamalar öğretmen açığını gideremediği için farklı dönemlerde öğretmen ihtiyacının karşılanması amacı ile eğitim fakültesi mezunu olmayanların öğretmen olmasını sağlamak amacıyla çeşitli sertifika programları açılmıştır. Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK), öğretmenlik sertifika programları konusunda, 04.11.1997 Tarih ve 97, 39, 2761 sayılı kararlarıyla öğretmen yetiştirmede yeniden yapılandırmaya gitmiştir. Yeniden yapılandırma kapsamında YÖK ortaöğretim alan öğretmenliği için öğretmenlik sertifika programlarının uygulamadan uzak, içerik ve süre açısından yetersiz olduğunu ileri sürerek tezsiz yüksek lisans programlarını uygulamaya koymuştur. Bu programlar eğitim fakültesi öğrencileri için 3,5+1,5 yıl, fen-edebiyat fakültesi mezunları için 4+1,5 yıl olmak üzere iki şekilde yürütülmüştür. Bu karar takiben tüm öğretmenlik sertifikası programları kapatılmıştır (YÖK, 1998). Öğretmen yetiştirmede yapılan son değişiklik, YÖK genel kurulunun 2010 yılında aldığı karar ile gerçekleşmiştir. Buna göre, tezsiz yüksek lisans programları kaldırılarak yerine tekrar pedagojik formasyon eğitimi getirilmiş, fen-edebiyat fakülteleri son sınıf öğrencilerinin ve beşinci yarıyılında olan öğrencilerin de formasyondan yararlanmasını sağlayacak kararlar yürürlüğe girmiştir. Bu kararlara göre, eğitim fakültesinden mezun olan öğrenciler ile fen-edebiyat fakültesi mezunu olup pedagojik formasyonu başarı ile tamamlayan öğrenciler, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yayınlanan 'Milli Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Eğitim Ku-

rumlarına Öğretmen Olarak Atanacakların Atamalarına Esas Olan Alanlar İle Mezun Oldukları Yüksek Öğretim Programları ve Aylık Karşılığı Okutacakları Derslere İlişkin Esaslar'ı sağladıkları takdirde öğretmenlik için başvuruda bulunabilmektedirler. Yapılan bu çalışmada da pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına katılan öğretmen adaylarının formasyon ve formasyon eğitimi hakkındaki görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla formasyon eğitimi hakkındaki görüşlerini belirlemek üzere metaforlardan faydalanılmıştır. Metaforlar bir bakış açısının yaratıcı ifadeleri (Boostrom, 1998) olarak kabul edildiğinden sertifika eğitimine devam eden öğretmen adaylarının görüşleri metaforlar aracılığı ile tespit edilmeye çalışılmıştır.

Metaforlar, sözcüklerin başka anlamlar üstlenerek bireylerde farklı anlamlar yarattığı sembolik ifadelerdir. Sözcüğün, dilde kullanımı süreklilik kazanarak belli bir zaman dilimi içinde sabitlenmiş anlamlarına, başka bir deyişle, bireylerin kavrayışlarında uyandırdığı sözcüklere girmiş anlamlarına gerçek anlam; kullanım içinde bir başka sözcüğün anlamını bir yönüyle üstlenmesiyle edindiği anlamlara metafor denilmektedir (Guiraud, 1994, 14). Bir metafor, anlamın doğrudan ifadesi olmaktan daha çok, sembolik olarak anlatımıdır. Webster New Word sözlüğünde metafor şöyle tanımlanmaktadır: "Genellikle direkt ifade edilen sözcük veya deyimın yanı sıra metafor, bir şeyin başka bir şey için benzerliğini ifade eden ve karşılaştırmayı içeren bir konuşma biçimidir" (Marshak, 1993: 44). Lakoff ve Johnson (2005), metaforun esasını bir şeyi başka bir şeyin bakış açısı ile anlamak ve tecrübe etmek olarak açıklamışlardır. Metafor kavramı ile kastedilen, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasıdır (Oxford vd., 1998). Metaforlar, bireyin belli bir olguyu başka bir olgu olarak görmesine olanak tanır (Clarcken, 1997). Cerit (2008: 694) metaforu, "insanların hayatı, çevreyi, olayları ve nesnelere nasıl gördükleri; farklı benzetmeler kullanarak açıklamaya çalışmada kullandıkları bir araç" olarak ifade etmiştir.

Shuell'in (1990: 102) de vurguladığı üzere: "Eğer bir resim 1000 kelimeye bedelse, bir metafor da 1000 resme bedeldir. Çünkü, bir resim sadece statik bir imge sunarken, bir metafor bir olgu hakkında düşünmek için zihinsel bir çerçeve sunmaktadır. Metaforlar bilinçli ya da bilinçsiz biçimlerde günlük düşünce ve eylemlerimizi yönetirler. Birey, metaforları yorumlarken ve kullanırken dağarcığında var olan bilgi, beceri, alışkanlık ve tutumlarla hareket eder. Bu nedenle, metaforlar, metaforu oluşturan bireyin geçmiş yaşantılarından, ön öğrenmelerinden ve sosyal çevresinden soyutlanamaz. Bu açılarından, eğitim ortamlarında kullanılan metaforların önemli işlevleri vardır (Oğuz, 2005: 583). Metafor kullanımı, bireyin genel olarak dünyayı kavrayışına sinen bir düşünme biçimi ve bir görme biçimi anlamına gelir. Bireyler, gerek kendi duygu ve düşüncelerini tanımlarken gerek karşılarındakilerin duygu ve düşüncelerini tanımlarken metaforlardan yararlanmaktadır. Bu da bireylerin yaşam algılarını ortaya koymada önemli bir öge olarak görülmektedir. Bu bağlamda metaforlar, bireylerin dünyayı ve kendilerini algılama biçimlerini göstermektedir.

Benzerliklerin ve farklılıkların etkileşimi, metaforun etkililiği için bir anahtardır (Cates, 1994: 96). Lakoff ve Johnson (1980) metaforların insanlar nasıl algılıyor, nasıl düşünüyor ve ne yapıyorsa o biçimde tasarlandığını, metaforların sadece düşüncelerimizi daha canlı ve ilgi çekici hale getirmede değil, aynı zamanda bizim algı ve anlayışımızı yapılandırdığını belirtmiştir. Lakoff ve Johnson'un (1980) görüşüne göre metaforlar yaşadıklarımızı kavramamıza ve çevremizde olanları anlamamıza yardımcı olurlar. Metaforlar, öğretmen adaylarının öğrencilik yılları sırasında edindikleri tecrübelerine ait görüşlerini ve onların

gelecekte nasıl bir öğretmen olmak istediklerine ilişkin düşüncelerini ortaya çıkarmada güçlü birer araç olarak kullanılabilir (Carter, 2001). Öğretmen adayları öğretim rolü oluşturma süreçlerinde, birçok öğretmen özelliğini ve bunların kendi aralarında ilişkilerini anlayıp bir 'öğretmen' rolü betimlerler (Bullough, 1991). Bu açıdan metaforlar öğretmen yetiştirme programlarında gelişen mesleki bilgileri daha anlaşılır kavramsal ifadelerle anlamak ve anlatmak adına kullanılabilir. Bu nedendir ki öğretmen adayları genellikle öğretmen olarak rollerini ve öğretim anlayışlarını bir yol gösterici, bir bahçıvan veya bir rehber olarak tanımlarlar. Öğretmen yetiştirme programındaki öğretmen adayları onların inançlarını ve bunların anlamlarını, bilinçli ya da bilinçsiz olarak deneyimlerinden ortaya çıkan sonuçları metaforlar yardımıyla açıklayabilirler. Bu durumlar öğretmen adaylarının anlatmak istedikleri soyut ifadeleri somutlaştırmalarında ve aktarmalarında da yardımcı olur.

Forceville (2002), herhangi bir şeyin metafor olarak kabul görmesi için şu üç sorunun yanıtlanması gerektiğini ifade etmiştir. Bunlar: "1- Metaforun konusu nedir? 2- Metaforun kaynağı nedir? 3- Metaforun kaynağından konusuna atfedilmesi düşünülen özellikler nelerdir?" Bu ilişkiyi Saban (2004, s. 2) bir örnekle şöyle ifade etmiştir: Metaforun konusu (örneğin, "Öğretmen bahçıvan gibidir." cümlesindeki *öğretmen* sözcüğü), metaforun kaynağı (bahçıvan) ve metaforun kaynağından konusuna atfedilmesi düşünülen özellikler (bahçıvanın yetiştirdiği fidanlarla ayrı ayrı ilgilenmesi gibi öğretmenin sınıftaki öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alması) şeklinde açıklayarak metaforun kaynağının, metaforun konusunu farklı bir bakış açısıyla anlamada bir filtre veya süzgeç görevi gördüğünü belirtmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerinin pedagojik formasyon programına ilişkin sahip oldukları algılarını metaforlar yardımıyla ortaya çıkarmaktır. Bu amaç için Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Sertifika Programına devam eden 3. Sınıf Öğrencileri ve mezun grup öğrencilerden "pedagojik formasyon" kavramına ilişkin metafor üretmeleri ve bu metaforları gerekçeleri ile açıklamaları istenmiştir. Araştırmada genel olarak; Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Sertifika Programına devam eden öğrencilerin pedagojik formasyon eğitimine ilişkin sahip oldukları ve tasarladıkları metaforlar ve bu metaforların ortak özellikleri bakımından hangi kategoriler altında toplandığı araştırılarak, metaforlara dayalı algıları tespit edilmiştir.

2. YÖNTEM

Bu araştırmada nitel araştırma desenlerinden "olgu bilim" kullanılmıştır. Olgu bilim (fenomenoloji) deseni, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgu bilim, bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

2.1. Çalışma Grubu

Bu çalışmanın örneklemini 2010-2011 öğretim yılında, Ankara Üniversitesi Sürekli Eğitim Merkezi Pedagojik Formasyon Sertifika Programına devam eden 3. Sınıf Öğrencileri ve mezun grup öğrencilerden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini tesadüfi örnekleme yoluyla oluşturulmuştur ve çalışma sonucunda toplam 147 öğrenciye ulaşılmıştır.

Çizelge 1. Araştırmaya Katılan Öğrencilere İlişkin Kişisel Bilgiler

	Cinsiyet		Bölüm			
	Kız	Erkek	Türk Dili ve Edebiyatı	Arap Dili	Sosyoloji	Türk Lehçeleri
3. Sınıf	48	25	33	10	13	17
Mezun	48	26	44	10	5	15
Toplam	96	51				

Çizelge 1' de görüldüğü gibi araştırmaya toplam 147 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılanlardan 96' sı kız iken 51 öğrenci de erkektir. Araştırmaya Türk Dili ve Edebiyatı, Arap Dili, Sosyoloji ve Çağdaş Türk Lehçeleri bölümü mezun ve 3. Sınıf öğrencileri katılmıştır.

2.2. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada Pedagojik Formasyon öğrencilerinin her birinden "Formasyon ... gibidir; çünkü ..." cümlesini tamamlanması istenmiştir. Bu amaç için öğrencilere, "Formasyon ... gibidir; çünkü ..." yönergesinin yazılı olduğu boş bir kağıt verilmiştir. Öğrencilerden bu yönergeyi kullanarak ve sadece tek bir metafor üzerinde yoğunlaşarak, düşüncelerini dile getirmeleri istenmiştir. Saban (2009), metaforların bir araştırma aracı olarak ele alındığını, çalışmalarda "gibi" kelimesinin genellikle " metaforun konusu" ile "metaforun kaynağı" arasındaki bağı daha açık bir şekilde çağrıştırmak için kullanıldığını belirtmiştir. Ayrıca cümlede "*çünkü*" kelimesine yer verilerek katılımcıların kendi metaforları için bir *gereke* sunmalarının istendiğini de ifade etmiştir. Öğrencilere *formasyon* kavramına ilişkin kendi metaforlarını yazmaları için boş kağıtlar ve 30 dakikalık bir süre verilmiştir. Öğrencilerin kendilerinin yazdığı bu kompozisyonlar, birer "belge" ve "doküman" olarak bu araştırmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde *içerik analizi* tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramalara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel yaklaşımla fark edilemeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilebilir. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Katılımcıların ürettikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanması süreci şu aşamalarda gerçekleştirilmiştir: (1) adlandırma aşaması, (2) eleme aşaması, (3) kategori geliştirme aşaması, (4) geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması aşaması (5) frekansların hesaplanması ve yorumlanması aşaması.

Adlandırma aşaması: Bu aşamada, öncelikle katılımcılar tarafından üretilen metaforlar tespit edilmiş ve alfabetik sıraya göre listeleri yapılmıştır. Bu kısımda öğrencilerin cevaplarında belli bir metaforun belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediğine bakılmıştır (Örneğin pedagojik formasyon kavramı için kullanılan işkence, talih kuşu gibi). Oluşturulan metafor listesi iki alan uzmanına daha verilmiştir ve metafor olarak sayılmayacak kavramların listeden çıkarılması amaçlanmıştır.

Eleme aşaması: Bu aşamada "metafor analizi" (Moser, 2000, akt.; Saban, Koçbeker ve Saban, 2006) ve "içerik analizi" (Yıldırım ve Şimşek, 2006) teknikleri kullanılarak her metafor tekrardan incelenmiştir. Bu aşamada katılımcıların ürettikleri metaforlar, tekrar gözden geçirilerek, her metafor imgesinin kullanım amacına bakılmıştır. Kullanılan metaforla kullanım amacı arasında tutarlı bir ilişki bulunmayan metaforlar listeden çıkartılmıştır. Başlangıçta hazırlanan metafor listesinde yer alan bazı metaforların bu kısımda çıkarılmasına karar verilmiştir. Bu çalışmada toplam 147 öğrenciye ulaşılmıştır. Ancak öğrencilerin ürettikleri metaforlar eleme aşamasından geçtikten sonra geçerli metaforları üreten 85 öğrencinin verileri bu çalışmada değerlendirilmiştir. Metafor kaynağı ve ilişkilendirmeler göz önüne alındıktan sonra 85 öğrenciden elde edilen geçerli veri sayısı 72 olarak belirlenmiştir.

Kategori geliştirme aşaması: Araştırmada öğrencilerin ürettikleri metaforlar kavramsal kategoriler altında gruplanarak sunulmuştur. Ayrıca öğrencilerin kullandıkları metaforlar kavramsal kategoriler altında sunulurken onların kendi ifadelerinden alıntılar yapılmıştır.

Araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği: Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada, sonuçlarının geçerliğini sağlamak için veri analiz süreci açıklanmış ve araştırmada oluşturulan kategorileri temsil eden metaforların hepsine bulgular kısmında yer verilmiştir. Araştırmada her bir soru için oluşturulan kavramsal kategoriler altında verilen metaforların söz konusu kavramsal kategorileri temsil edip etmediğini teyit etmek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda, iki alan uzmanına her bir soru için oluşturulan metafor listeleri ve onlara ait kavramsal kategorilerin adlarının yazılı olduğu listeler (yedi adet metafor listesi ve yedi adet kavramsal kategorilere ait liste) verilmiştir. Alan uzmanlarından listelerde yer alan metaforları kavramsal kategorilere eşleştirilmesi istenmiştir. Daha sonra, uzmanların yaptığı eşleştirmeler ile araştırmacının yaptığı eşleştirmeler karşılaştırılmıştır, Karşılaştırılmalar sonucunda uzmanların ortak görüşe sahip olmadığı metaforlar üzerinde tekrardan tartışılmıştır ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır.

Frekansların hesaplanması ve yorumlanması: Bu aşamada her bir metaforu ve kategoriye ifade eden öğrenci sayısı hesaplanmıştır ve bulunan değerler ele alınarak yorumlamalar yapılmıştır.

3. BULGULAR VE YORUM

Bu araştırmadan elde edilen bulgulara göre, formasyon eğitimi alan 3. Sınıf ve mezun öğrenciler formasyon kavramına ilişkin toplam 72 adet geçerli metafor üretmiştir. Toplamda 72 geçerli metafordan 'işkence (f=5) ve gül(f=5) metaforları öğrenciler tarafından en fazla tekrar edilen metaforlar olmuştur. Bunun dışında birden fazla öğrenci tarafından tekrar edilen metaforlar "anahtar, araba, aşk, balon, hap ve umut" metaforlarıdır.

Çizelge 2. Öğrencilerin 'Pedagojik Formasyon' Kavramına Yönelik Sahip Oldukları Metafor Kategorileri

Kategoriler	Öğrenci Sayısı	Metafor Adedi
Bilgi Kaynağı Olarak Formasyon	7	7

Çizelge 2'nin devamı

İkinci Bir Şans Olarak Formasyon	11	10
Bir Zorunluluk Olarak Formasyon	20	18
Karanlık Bir Yol Olarak Formasyon	6	6
İşkence Aracı Olarak Formasyon	16	12
Depresyon Kaynağı Olarak Formasyon	4	4
Bir Çelişki Olarak Formasyon	21	15
TOPLAM	85	72

Çizelge ' de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerden elde edilen veriler ışığında oluşturulan kategoriler içinde en fazla metaforun oluşturulduğu kategori “Bir Zorunluluk Olarak Formasyon” iken en az metafor “Depresyon Kaynağı Olarak Formasyon” kategorilerinde oluşturulmuştur.

3.1. Kavramsal Kategoriler

Çizelge 3. Bilgi Kaynağı Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans (f)
1	Dil	1
2	Ebeveyn	1
3	hayat	1
4	Isınma turu	1
5	Kitap	1
6	Kütüphane	1
7	tamamlanan bir resim	1

Çizelge 3, ‘Bilgi Kaynağı Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısını sunmaktadır. Bu kategoride toplam 7 adet metafor yer almaktadır ve bu metafor toplamda 7 öğrenci tarafından üretilmiştir.

Bu kategori olumlu metaforlardan oluşmaktadır ve formasyonun bilgi verme işlevini ön plana çıkartmaktadır. Örneğin öğrencilerden bir tanesi “*Formasyon ebeveyn gibidir çünkü geleceğin gençlerini yetiştirir.*” Demişken bir başka öğrenci de “*Formasyon ısınma turu gibidir çünkü öğretmen olduğumuzda bir yarışa başlamış olacağız ve formasyon bizi o yarışa hazırlıyor.*” şeklinde görüş belirtmiş ve formasyon eğitimi sırasında yarış öncesi ısınma turu attıkları söylemiştir. Bir başka öğrenci de formasyon eğitiminin bir tamamlanma süreci olduğunu belirtmiş ve “*Formasyon kesik çizgilerle çizilmiş resmin tamamlanması gibidir çünkü formasyon eğitimi sonrası çizgiler tamamlanır ve resim ortaya*

çıkar.” diyerek kendi öğretmenlik resminin de formasyon eğitimi sonrası tamamlanacağını söylemiştir.

Çizelge 4. İkinci Bir Şans Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans (f)
1	Umut	2
2	boş kağıt	1
3	Dost	1
4	hazır eş	1
5	Kuş	1
6	Merdiven	1
7	Piyango	1
8	sütlü çikolata	1
9	terzi	1
10	yazar	1

Çizelge 4, ‘İkinci Bir Şans Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısını sunmaktadır. Bu kategoride toplam 10 adet metafor yer almaktadır ve bu metafor toplamda 11 öğrenci tarafından üretilmiştir.

Bu kategori de ilki gibi olumlu metaforlardan oluşmaktadır ve formasyonun öğrencilere hayatta verilen ikinci bir şans olma özelliği ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerin örneklerinden bir tanesi “*Formasyon piyango gibidir çünkü mezun olup ne yapacağımı şaşırdığım bir dönemde karşıma çıkmış ve bana bir iş sahası yaratmıştır.*” şeklindedir. Başka bir öğrenci de “*Formasyon umut gibidir çünkü öğrenciler için KPSS’yi kazanıp atanma şansını sağlayan bir şans kapısıdır.*” Şeklinde görüş belirtmiş ve ‘öğrenciler formasyon almadan atanma olmayacağını bildikleri için onlara yeni şanslar ve yeni gelecekler üretebilmek adına bir meslek sahibi olma umudunu içinde barındırır.’ şeklinde bir ifade kullanmıştır. Bir diğer öğrenci de “*Formasyon bir terzi gibidir çünkü bizlere öğretmenlik misyonuyla bağdaşan yeni bir kostüm diker ve ikinci bir şans verir.*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Çizelge 5. Bir Zorunluluk Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans (f)	Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans (f)
1	anahtar	2	10	hasta insan	1
2	araba	2	11	ışık	1
3	antibiyotik	1	12	kpss	1
4	belge	1	13	oyun hamuru	1
5	cep telefonu	1	14	pişmiş aşı katılan su	1
6	dişçi koltuğu	1	15	su	1
7	ehliyet	1	16	taşlı yol	1
8	ekmek	1	17	yemek kabı	1
9	Hap	1	18	yemek yemek	1

Çizelge 5, ‘Bir Zorunluluk Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısını sunmaktadır. Bu kategoride toplam 18 adet metafor yer almaktadır.

Bu kategoride formasyon eğitiminin mecbur olunduğu için alındığı ve alınması zorunlu olan bir belge olduğu konuları ön plana çıkmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlarda dikkat çeken unsurlar ‘su-ekmek-yemek’ gibi yaşam için en temel ve zorunlu ihtiyaçların öğrenciler tarafından belirtilmiş olmasıdır. Öğrencilerden biri “*Formasyon su gibidir çünkü su nasıl yaşamak için temel ihtiyaç ise formasyon da bizim için o denli önemli bir ihtiyaçtır.*” demiştir.

Formasyonun alınması gereken bir belge, bir sertifika olduğuna dair metaforlar da bu kategoride göze çarpmaktadır. Bir öğrenci “*Formasyon ehliyet gibidir çünkü araba kullanmak için nasıl ehliyete ihtiyaç varsa öğretmen olabilmek için de bu sertifikaya ihtiyacımız var.*” şeklinde görüş belirtmiştir.

Öğrencilerden bir tanesi “*Formasyon dişçi koltuğu gibidir çünkü dişçi koltuğuna oturmak sıkıntı verici ve can yakıcıdır ama ağrıyan dişimiz için dişçi koltuğuna oturmamız gerekir. Formasyon bunun gibidir, başlarken can yakıcı ve korkutucu, bitiğinde ise ferahlatıcı ve rahatlatıcıdır.*” şeklinde bir ifade kullanmıştır.

Bir başka metafor örneği de “*Formasyon pişmiş aşı katılan su gibidir çünkü okuduğu bölümden mezun olmuş bir kişiye aldığı eğitimin tamamen dışında bir eğitim verilmektedir.*” şeklindedir. Bu metaforun sahibi olan öğrenci Fen-Edebiyat Fakültesi öğrencilerinden aldıkları formasyon eğitimi sonucunda alınan verimin de düşük olacağı şeklinde bir ifade eklemiştir.

Çizelge 6. Karanlık Bir Yol Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans (f)
1	asansör	1
2	karanlık yol	1
3	merih gezegeni	1
4	muz kabuğu	1
5	tünel	1
6	uçurum kenarı	1

Çizelge 6, ‘Karanlık Bir Yol Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısını sunmaktadır. Bu kategoride toplam 6 adet metafor yer almaktadır. Bu kategoride formasyon eğitiminin sonunun belirsizliği ve öğrencilerin geleceklerini net bir şekilde görememeleri konuları ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerden bir tanesi “*Formasyon uçurum tehlikesi olan bir yol gibidir çünkü ne olacağı, uçurumun karşımıza ne zaman nerde çıkacağı belli değildir.*” demiştir. Bir başka öğrenci de “*Formasyon tünel gibidir çünkü bizlerde tıpkı bir aracın tünele girişi gibi karanlık ve sonunda ne ile karşılaşacağımızı bilemediğimiz bir yola adım attık.*” şeklinde ifade etmiştir ve bu metaforun sahibi olan öğrenci bu tünelin sonunda ışığı yani öğretmenliği görebileceği umut ettiğini belirtmiştir. Bir başka öğrenci metaforu örneği de “*Formasyon karanlık bir yol gibidir çünkü bu yolun sonunda ne ile nasıl bir sonuçla karşılaşacağımız belli değildir.*” şeklindedir.

Çizelge 7. İşkence Aracı Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans(f)
1	İşkence	5
2	acı kahve	1
3	Ateş	1
4	Cehennem	1
5	Diyet	1
6	Eziyet	1
7	İsyan	1
8	Lanet	1
9	sodyum-klorür karşımı	1
10	soğuk depo	1
11	suçlu insan	1
12	vakit kaybı	1

Çizelge 7’de , ‘İşkence Aracı Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısı yer almaktadır. Bu kategoride toplam 12 adet metafor bulunmaktadır. Bu kategoride formasyon derslerinin içeriği, derslerin verilmiş şekilleri ve derslerin yapıldığı saatler ile ilgili konular ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerden bir tanesi “*Formasyon işkence gibidir çünkü akşam saatlerinde yapılan derslerin verimi çok düşüktür.*” şeklinde bir metafor üretmiştir. Benzer bir metafor örneği daha “*Formasyon cehennem gibidir çünkü bir buçuk saat kesintisiz ders işlenir halbuki öğrenciler kırk dakikadan sonra dersten koparlar.*” şeklindedir. Bir başka öğrenci örneği de “*Formasyon eziyet gibidir çünkü hem dersler akşam saatlerinde verilir hem de yeterli olmayan programıyla belki de bizlere fayda sağlamayacak bir sistemdir.*” şeklindedir.

Çizelge 8. Depresyon Kaynağı Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans(f)
1	bataklık	1
2	buzdolabı	1
3	çaresi bulunamayan hastalık	1
4	çöp kutusu	1

Çizelge 8’da , ‘Depresyon Kaynağı Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısı yer almaktadır. Bu kategoride toplam 4 adet metafor bulunmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlarda öğrencilerin formasyon eğitimi sonucunda ellerine bir şey geçmeyecekleri düşüncesi ve geleceğe dair umutsuzluk fikirleri ön plana çıkmaktadır. Öğrencilerden bir tanesi “*Formasyon çöp kutusu gibidir çünkü harcadığımız zamanı, emeği ve diğer her şeyi aslında çöpe atmış oluyoruz.*” şeklinde görüş belirtmiştir ve “*formasyon eğitimi sonunda elimde koca bir ‘0’ kalacak*” şeklinde bir ifade kullanmıştır. Bir diğer öğrenci de “*Formasyon benim için buzdolabı gibidir çünkü burada yaşadıklarım beni öğretmenlikten soğuttu*” şeklinde bir görüş sunmuştur. Bu kategoride yer alan metaforların oldukça olumsuz ifadeler içerdiği görülmektedir.

Çizelge 9. Bir Çelişki Olarak Formasyon

Metafor Sırası	Metaforlar	Frekans(f)
1	gül	5
2	aşk	2
3	balon	2
4	oyuncak	1
5	bilgisayar slaydı	1
6	çift kale maç	1
7	diken	1
8	film şeridi	1
9	gidip gelen elektrik	1
10	kavram karmaşası	1
11	kör insan	1
12	sevgili	1
13	süslü hediye paketi	1
14	yanar döner lamba	1
15	yapboz	1

Çizelge 9’da , ‘Bir Çelişki Olarak Formasyon’ kategorisini oluşturan metaforlar ve her bir metaforu ifade eden öğrenci sayısı yer almaktadır. Bu kategoride toplam 15 adet metafor bulunmaktadır. Bu kategoride yer alan metaforlardan en fazla tekrar edileni gül metaforudur. Bu kategoride formasyon eğitimi içerisindeki tutarsızlıklar, öğrencilerin formasyon ile ilgili karmaşık durumlarla ilgili ifadeleri ön plana çıkmaktadır.

Öğrencilerden bir tanesi “Formasyon gül gibidir çünkü bir çekiciliği vardır, güzel kokar. Formasyon da öğretmen olmamızı sağlar ama gülün diken olduğu gibi formasyonun da derslerden bir şey anlamama, ders geçme barajı gibi zorlukları vardır.” şeklinde görüş belirtmiştir.

Bir başka metafor örneği de “Formasyon çocuğun en sevdiği oyuncağını elinden alan biri gibidir çünkü önce formasyon eğitimini vermeye başlayıp bir süre sonra iptal edip geri aldım der.” şeklindedir. Araştırma verilerinin toplandığı süreçte, formasyonun iptal edilmesinin gündeme gelmesi ve akıbetinin belirsiz olması, öğrencilerin ürettikleri metaforlarda etkisini göstermektedir.

4. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye’ de öğretmen yetiştirme konusu tarihsel bir süreç içerisinde incelendiğinde pek çok uygulamanın hayata geçirildiği, bazen bu uygulamaların terk edildiği ya da tekrar gündeme geldiği görülmektedir. Pedagojik formasyon eğitimi de öğretmen yetiştirme tarihimiz içinde bu uygulamalardan biri olarak yerini almaktadır. YÖK’ ün 2010 yılında aldığı bir kararla yeniden uygulamaya koyulan pedagojik formasyon eğitimi ile fen-edebiyat fakültesi mezunlarına öğretmen olabilme hakkı tekrardan verilmiştir. Yapılan bu çalışmada da pedagojik formasyon eğitimi sertifika programına devam eden öğrencilerin bu uygulama konusundaki algıları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla formasyon öğrencilerinden formasyon eğitimine ilişkin metaforlar üretmeleri ve bu metaforların kaynağını açıklamaları istenmiştir. Bu sayede öğrencilerin pedagojik formasyon programına ilişkin tutum,

programın uygulama süreci, programdaki ders ve öğretim faaliyetlerine ilişkin bilgiler elde edilmiştir. Öğrencilerden veriler metaforlar yardımı ile toplanmıştır. Metafor, bir bakış açısının yaratıcı bir ifadesidir (Boostrom, 1998). Bu açıdan bakıldığında öğretmenlik formasyonunun kazandıracak eğitimi metaforlar yardımıyla tartışmak, öğretmen adaylarının görüşlerini ve rollerini kıyaslamak, mesleği nasıl algıladıklarını anlamak açısından yararlıdır. Ayrıca son yıllarda, metaforların, öğretmen kimlikleri geliştirmekte olan öğretmen adaylarına yardımcı olmak için kullanılması daha yaygın hale gelmiştir. Metafor kullanarak öğretmen adaylarının kendi kişisel kimliklerini ilerideki öğretmen kimlikleri ile bağdaştırmalarına katkı sağlamak mümkündür. Metaforun özü, bir şeyi başka bir şey kullanarak anlatmaktır, öğretmen adayları da yeni anlayışlar ve kavramlar geliştirmek için kişisel özelliklerini ve ifade şekillerini kullanabilirler. Eğitimciler metaforları gerektiğinde öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin düşüncelerini yansıtabilmeleri adına da kullanabilirler. Bu nedenle öğretmenlik formasyon eğitimini tamamladıktan sonra öğretmen olma hakkı kazanacak olan öğrencilerin, onlar için öğretmenlik pedagojik bilgilerini içeren formasyon konusunda ne tür fikirlere sahip oldukları ve formasyonu ne olarak gördüklerini ortaya çıkarmak değerlidir.

Yapılan bu çalışmada da formasyon öğrencileri “Pedagojik Formasyon Eğitimi” konusunda toplam 72 metafor üretmişlerdir. Üretilen metaforlar 7 kavramsal kategoride toplanmıştır. Bu kategorilerin iki tanesinin (Bilgi Kaynağı Olarak Formasyon, İkinci Bir Şans Olarak Formasyon) bu eğitim süreci ve sonrasındaki meslekle ilgili beklentilerinin olumlu yanları ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Bu iki kategoride formasyon eğitimi alan öğrenciler bu eğitim süreciyle öğretmenlik mesleğine adım atabileceklerini ve meslek öncesinde pedagojik açıdan kendilerini yetiştirebilmeleri için bir fırsat yakaladıklarını ifade etmektedirler. Öte yandan kendi fakülte ve bölümlerinden aldıkları derslerinde bu eğitim süreciyle birlikte tamamlanacağını “eksik çizgilerin ya da eksik bir resmin tamamlanması” görüşleriyle ifade etmektedirler. Bu görüşler öğretmenlik sertifikası programlarına katılan öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutumlarının olumlu yönde tespit edildiği (Eraslan ve Çakıcı, 2011, Şimşek, 2005, Yumuşa ve diğ., 2006; Öztürk, Doğan ve Koç, 2005.) çalışmalarda çıkan sonuçlarla bir benzerlik göstermektedir. Aynı zamanda Aydoğdu’ nun (2008) İlköğretim öğrencilerinin okul yaşamına ilişkin kullandıkları metaforları incelediği çalışmasında, öğrencilerin büyük bir kısmının okulu bilgi verici bir ortam olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin öğretmeni bilgi kaynağı ve aktarıcısı, kendilerini ise bilgi alıcısı; öğretmenler de aynı şekilde kendilerini bilginin kaynağı ve aktarıcısı olarak görmektedirler. Balcı (1999) ve Cerit (2006) de araştırmalarında öğretmen ve öğrencilerin okulu bilgi veren bir yer olarak algıladığını bulmuştur. Benzer şekilde Martinez, Saulede ve Huber (2001), Guerrero ve Villami (2002) çalışmalarında öğretmenlerin kendilerini bilginin kaynağı olarak gördüğünü bulmuştur. Bu bulgular yapılan çalışmanın ‘bilgi kaynağı olarak formasyon’ kategorisindeki formasyon eğitimini bilgi aktarıcı olarak görülmesi ile örtüşmektedir.

Ancak bu sonuç araştırmada üretilen metaforların tamamı içinde % 23’ ünü oluşturmaktadır. Yani araştırmanın yapıldığı grupta formasyon eğitimi ve meslekle ilgili olarak katılımcıların yaklaşık dörtte biri olumlu bir beklenti ve tutuma sahiptirler. Araştırmada öğrencilerin metaforlarına dayalı olarak oluşturulan diğer 5 kategori ise pedagojik formasyon sertifika programı ile ilgili olarak uygulama, dersler ve derslerin yürütülmesi, meslekle ilgili ve gelecekte beklenen beklenti gibi konularda olumsuz tutumların geliştirildiğini göstermektedir.

Araştırmanın çarpıcı olarak ifade edilebilecek bulguları içinde yer alan ‘Bir Zorunluluk Olarak Formasyon’, “Karanlık Bir Yol Olarak Formasyon” boyutlarında aslında öğrencilerin bu programa bir zorunluluk olduğu için devam ettikleri, öğretmen olabilmek için alınması zorunlu bir belgeyi almak için bu sürece dahil olduklarını belirttikleri görülmektedir. Bu kategorilerde öğrenciler formasyonu *pişmiş aşı katılan bir su* gibi görmekteyiz. Aslında fakültede aldıkları eğitimin öğretmenlik yapmak için yeterli olduğu görüşünü savunmaktadırlar. Diğer metaforlarda ise formasyonu “*Uçurumun kenarı*” ve “*karanlık bir yol*” gibi benzetimlerle aslında aldıkları eğitimin bir işe yaraması ya da ileride kullanma noktasında kararsız olduklarını ifade ettikleri görülmektedir. “İşkence Aracı Olarak Formasyon” kategorisi ise Pedagojik formasyon sertifika programında yer alan dersler ve uygulamalar ile ilgili öğrencilerin görüşlerini ifade ettikleri bir başlığı oluşturmaktadır. Bu kategoride öğrenciler formasyon eğitimini; *işkence, vakit kaybı, eziyet ve cehennem* gibi benzetimlerle ifade etmişlerdir. Bu metaforlar ve metaforların kaynağı incelendiğinde formasyon eğitimi derslerinden öğrencilerin çok sıkıldığı, derslerin akşam saatlerinde ve ara verilmeden yapılarak verimsiz ve sıkıcı işlendiğini ifade etmişlerdir. Bu kategoride üretilen metaforların tamamı derslerin verimsiz geçtiği ve aldıkları eğitime katkı sağlamadıkları noktasındadır. Yüksel (2010) in yaptığı çalışmada ise benzer bir sonuç olarak pedagojik formasyon alan öğretim elemanlarının bu programdaki derslere ilişkin olarak “*Biz olayın farkında değildik. Bu dersi alırken de geçerken de bu dersi geçmemiz gerekiyor diye aldık. İlerde işimize yarar diye almadık... Sınıf çok kalabalıktı. Dört bölüm 160 kişi bir arada anfiydik. Hatta bir kısım öğrenci anfiye arka sıralarda oturuyor kendi aralarında muhabbet ediyorlardı. Ön sırada oturanlardan ders notlarını alıyorlardı. Önde 3-4 sıra not tutar, diğerleri sadece dinler yada muhabbet ederlerdi... Az da olsa kalan öğrenci vardı. Bütünlemeye kalıyorlardı. Ama sonra geçiyorlardı. Çeşitli bölümlerden öğrenciler vardı. Karıştı. O zaman ben bunların yararına inanmamıştım. Hocalarda herhangi bir çaba gözlemedim. Hoca kürsüye geçer, -zaten 300- 400 kişiye nasıl anlatılır ki - konferans havasında dersi anlatırdı. Soru dahi sorulmazdı. Hoca kürsüye oturur hiç kalkmadan dersi anlatır ve bitirirdi. Bazen zorluyorum kendimi. Ne anlatılmıştı? İnanın hatırlamıyorum*” şeklinde görüşlerini ortaya çıkardığı araştırmasında da formasyon eğitiminde verilen derslerin kalitesinin yüksek olmadığını vurguladığı görülmektedir. Hoşgörür ve Dündar (2003) ise 24 ilde yaptıkları çalışmada pedagojik formasyon kurslarına katılan kursiyerlerin formasyon programındaki derslerin yeterli olmadığı ve uygulama imkanlarının daha az olduğu konusundaki görüşleri araştırmadaki bulgularla örtüşmektedir.

Araştırmada öğrencilerin ürettikleri metaforlara dayalı olarak oluşturulan son iki kategori ise “Depresyon Kaynağı Olarak Formasyon” ve “Bir Çelişki Olarak Formasyon” kategorileridir. Bu kategorilerde öğrenciler formasyon hakkında; *bataklık, buzdolabı, çaresi bulunmayan hastalık, yapboz, çöp kutusu, balon* vb. benzetimlerde bulunmuşlardır. Bu kategorideki metaforlar ve kaynakları incelendiğinde öğrencilerin formasyon eğitimine; *çelişkilerle dolu* ya da sonunda *öğretmenlik hakları ellerinden alınabileceği* korkusuyla devam ettiklerini ifade ettikleri görülmektedir. Ayrıca bu programı *çöpe atılan bir zaman* ya da *mesleğe katkı sağlamayan bir süreç* olarak gördükleri ifade edilebilir.

Pedagojik formasyon eğitimi hakkında öğrencilerin algılarını belirlemek üzere yapılan bu araştırmada ortaya çıkan sonuçlar bu programların yürütülmesi ve öğrencilerin programlar hakkındaki görüşlerinin tespiti açısından son derece önemlidir. Bu çalışmada öğrencilerin formasyon eğitimine bir zorunluluk olarak devam ettikleri aslında kendi fakülte ve bölümlerinde verilen derslerin yeterli olduğu görüşünde oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun aldıkları eğitimin aslında pek işe yaramadığı ve derslerin

verimsiz geçtiğini ifade etmeleri de dikkat edilmesi gereken başka bir çarpıcı bulgudur. Bu araştırmanın sonuçlarına dayalı olarak formasyon eğitimi ile ilgili verilen derslerin kalite ve işlevselliğinin yeniden düşünülmesi gerektiği, derslerin verilme saat ve sınıf mevcutlarının daha ayrıntılı düşünülerek yeniden düzenlenmesi gerektiği görülmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin düşünce yapılarında halen öğretmenlik mesleği için pedagojik formasyona çok da fazla ihtiyacın olmadığı hakkındaki görüşleri kendi bölüm ve dört yıllık alan eğitimindeki öğretmenlik mesleğine bakış süreçlerinin gözden geçirilmesini gerektirmektedir. Aynı zamanda öğrencilerin kendi bölümlerinde aldıkları eğitimin öğretmenlik mesleği için yeterli olması konusundaki inançları ile ilgili değişik araştırmalar yapılarak bu konudaki görüşler ayrıntılı olarak incelenmelidir.

5. KAYNAKLAR

- Akyüz, Y. (2001). *Başlangıçtan 2001'e Türk Eğitim Tarihi*. Genişletilmiş 8. Baskı, ALFA Basım Yayım, İstanbul.
- Aydoğdu, E. (2008). *İlköğretim Okullarındaki Öğrenci Ve Öğretmenlerin Sahip Oldukları Okul Algıları İle İdeal Okul Algılarının Metaforlar (Mecazlar) Yardımıyla Analizi*. Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi.
- Aysu, B. (2007). *Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının İncelenmesi*. Ankara. Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Ev Ekonomisi Ana Bilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Balcı, A.(1999). *Metaphorical Images Of School: School Perceptions Of Students, Teachers And Parents From Four Selected Schools (in Ankara)*. Doktora tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 202 p., (yayımlanmamış)
- Boostrom, R.(1998). Safe Spaces: Reflections On An Educational Metaphor. *Journal of Curriculum Studies*, 30 (4):397-408.
- Bullough, R.V. Jr. (1991). Exploring Personal Teaching Metaphors In Preservice Teacher Education. *Journal of Teacher Education*, 42(1): 43-51.
- Bursalıoğlu Z. (1994). *Okul Yönetiminde Yeni Yapı Ve Davranış. (Genişletilmiş Dokuzuncu Baskı)*. Ankara: Pegem
- Carter, K. (2001). Meaning And Metaphor: Case Knowledge in Teaching. *Theory Into Practice*, (29): 109-115.
- Cates, W.M.(1994). Designing Hypermedia is Hell: Metaphor's Role in Instructional Design. Proceedings of selected research and development presentations at the *1994 national convention of the Association for Educational Communications and Technology*, ERIC: ED373706.
- Cerit, Y. (2006). School Metaphors: The View Of Students, *Teachers And Administrators. Educational Science Theory&Practice*, 6(3):692-699.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen Kavramı İle İlgili Metaforlara İlişkin Öğrenci, Öğretmen Ve Yöneticilerin Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4):693-712.

- Clarcken, R. H. (1997). Five metaphors for educators. Paper presented at the *Annual Meeting of the American Educational Research Association*, Chicago, March 24-28.
- Eraslan, L., Çakıcı, D. (2011). Pedagojik Formasyon Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19 (2): 427-438.
- Forceville, C. (2002). The Identification Of Target And Source in Pictorial Metaphors. *Journal of Pragmatics*, (34):1-14.
- Guerrero, M. C.M., Villami, O. S. (2002). Metaphorical Conceptualizations Of ELS Teaching And Learning, *Language Teaching Research*, 6(2): 95-120.
- Guiraud, P. (1994). *Göstergebilim*. Mehmet Y. (Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Gündüz, H. B. (2003). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*. Editör: Mehmet Durdu Karşı, Pegem Yayınları, Ankara
- Hoşgörür, V., DüNDAR, H.(2003). *İnsan Kaynağını Geliştirme Bakımından Pedagojik Formasyon Kurslarının Değerlendirilmesi*. MEB EARGED Tamamlanmış Proje, Ankara.
- Karagözoğlu, G.(2008). Türk Eğitim Siteminde Öğretmen Yetiştirme Çıkmazımız. *Çağdaş Eğitim*, 349(1): 37.
- Lakoff, G., Johnson, M.(1980). *Metaphors We Live By*. Chicago: University of Chicago Press, 276p.
- Lakoff, G., Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, Anlam ve Dil* (Çeviren G.Y. Demir). İstanbul: Paradigma.
- Marshak, J. R.(1993). Managing The Metaphors Of Change. *Organizational Dynamics*, 22(1): 44-56.
- Martinez, M. A, Saulea, N., Huber, G. L.(2001). Metaphors As Blueprints Of Thinking About Teaching And Learning, *Teaching and Teacher Education*, (17): 965-977.
- Oğuz, A.(2005). *Öğretmen Eğitim Programlarında Metafor Kullanma*. Ed.: H. Kıran, XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Kitabı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli, s. 582-588.
- Oxford, R., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R., Saleh, A. & Longhini, A.(1998).Clashing Metaphors About Classroom Teachers: Toward A Systematic Typology For The Language Teaching Field. *System*, (26):3-50.
- Öztürk, B., Doğan, O. ve Koç, G. (2005). Eğitim Fakültesi Öğrencileri İle Fen-Edebiyat Fakültesi Mezunlarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Algılarının Karşılaştırılması (Gazi Üniversitesi örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. (3):1-22.
- Saban, A. (2004). Giriş Düzeyindeki Sınıf Öğretmeni Adaylarının "Öğretmen" Kavramına İlişkin İleri Sürdükleri Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2): 131-155.

- Saban, A., Koçbeker, B. N., Saban, A. (2006). Öğretmen Adaylarının Öğretmen Kavramına İlişkin Algılarının Metafor Analizi Yoluyla İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, (6):461-522.
- Saban, A. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Olduğu Metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2): 281-326.
- Shuell, T. J. (1990). Teaching And Learning As Problem Solving. *Theory into Practice*, 29 (2):102–108.
- Şimşek, H. (2005). Ortaöğretim Alan Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Elektronik Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1): 1-26.
- Tekışık, H.Hüsnü (2010). *Türkiye'nin Öğretmen Yetiştirmede Çıkış Yolları*.
http://www.sebinmedya.com/index.php?view=article&catid=80%3Ahueseyin-huesnue-tekiik&id=3997%3Atuerkiyenin-oeretmen-yetitirmede-ck-yollar&tmpl=component&print=1&page=&option=com_content (Erişim Tarihi: 13.02.2012)
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Kitabevi.
- YÖK (1998). *Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları*. Y.Ö.K. Ankara.
- Yumuşak, A., Aycan, N., Aycan, Ş., Çelik, F., Kaynar, H. Ü. (2006). Muğla Üniversitesi Tezsiz Yüksek Lisans Programı İle Eğitim Fakültesi Lisans Programı Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutum Ve Endişelerinin Karşılaştırılması. *15. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Bildiri Özetleri*, 13-15 Eylül 2006, MÜ, Muğla, (pp. 266).
- Yüksel, S. (2010). Fen- Edebiyat Fakültesi Öğretim Üyelerinin Öğretmen Yetiştirme Sistemine İlişkin Düşünceleri (Uludağ Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Örneği). *1. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi* 13-15 Mayıs Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi ve Eğitim Programları ve Öğretim Derneği Balıkesir-Ayvalık/Türkiye.